

Diplomski studij

**Informacijska i komunikacijska
tehnologija
Telekomunikacije i informatika**

**Računarstvo
Računarska znanost
Programsko inženjerstvo i
informacijski sustavi**

Aleksandar Antonić
Martina Marjanović

Raspodijeljeni sustavi

Upute za izradu 2. domaće zadaće
Praćenje senzorskih očitavanja u vremenu

Ak. g. 2018./2019.

Sadržaj

1	Uvod.....	1
2	Arhitektura raspodijeljenog sustava.....	2
3	UDP komunikacija između čvorova.....	3

1 Uvod

CILJ DOMAĆE ZADAĆE:

U praksi utvrditi i ponoviti gradivo s predavanja. Studenti će naučiti programski izvesti decentralizirani raspodijeljeni sustav s ravnopravnim sudionicima koristeći komunikaciju protokolom UDP. Pritom će primijeniti mehanizam za sinkronizaciju procesa tijekom vremena.

ZADATAK:

Ova domaća zadaća se sastoji od sljedeća 2 dijela:

1. proučavanje primjera s predavanja (komunikacija protokolom UDP),
2. programiranje čvora koji je dio sustava s ravnopravnim sudionicima

Studenti trebaju programski izvesti čvor opisanog raspodijeljenog sustava, a prilikom demonstracije rješenja će pokrenuti više instanci čvora (minimalno 3 procesa).

PREDAJA:

Studenti su dužni u zadanom roku putem sustava *Moodle* predati arhivu koja se sastoji izvornog koda čvora sustava s ravnopravnim sudionicima.

Navedene komponente trebaju biti realizirane u nekom od objektno-orijentiranih programskih jezika kao što su Java, C++, C# itd. s ogrادم da su primjeri s predavanja izvedeni u programskom jeziku Java. Arhiva s izvornim kodom treba biti imenovana „Ime_Prezime“ (bez diakritičkih znakova), a unutra se trebaju nalaziti mapa s datotekama izvornog koda. Napominjemo da datoteke s izvornim kodom trebaju biti smještene u odgovarajućoj mapi bez korištenja podmapa, tj. na kraju izrade domaće zadaće sve datoteke s izvornim kodom kopirajte u odgovarajuću mapu, npr. student Ivo Ivić predaje arhivu nazvanu „Ivo_Ivic.zip“ koja sadrži mapu („Cvor“), a unutar mape nalaze se **SVE** datoteke s izvornim kodom, primjer strukture je:

/Cvor/Datoteka1.java

/Cvor/Datoteka2.java

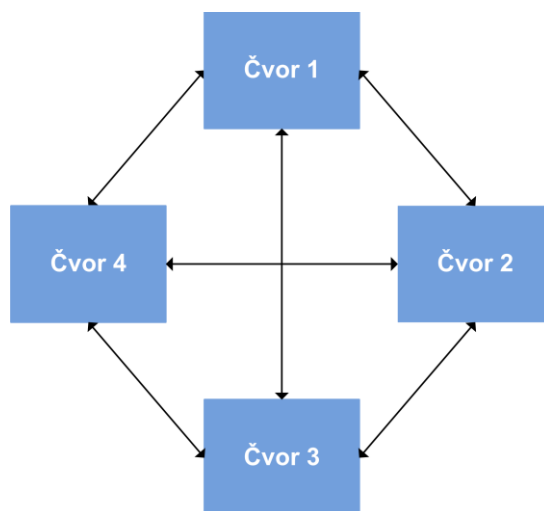
/Cvor/Datoteka3.java

/Cvor/Datoteka4.java

Osim predaje samih datoteka u digitalnom obliku, bit će organizirana i usmena predaja na kojoj će se ispitivati razumijevanje koncepata potrebnih za izradu domaće zadaće te poznavanje vlastitog programskog koda. Svi studenti trebaju proučiti primjere s predavanja, a moguće je da pri usmenoj predaji bude provjeravano i znanje studenta o tim primjerima.

Studenti koji budu kasnili s predajom, odnosno koji će prilikom usmenog odgovaranja koristiti izvorni kod neistovjetan predanom kodu na Moodleu, će dobiti 0 bodova iz domaće zadaće. Za sve studente su organizirane konzultacije za izradu programskog rješenja petkom od 11:00 do 12:00 u laboratoriju IoT-lab (C08-18).

2 Arhitektura raspodijeljenog sustava

Raspodijeljeni sustav služi za praćenje senzorskih očitavanja u vremenu uz pomoć skupine ravnopravnih čvorova na koje pretpostavljamo da su spojeni senzori. Za usporedbu možete ovo programsko rješenje usporediti s bežičnim mrežama senzora (npr. Wasp mote ili Arduino moduli) koji međusobno razmjenjuju očitavanja, a trebaju ih sortirati u vremenu i izračunati srednje vrijednosti očitavanja u 5 sekundi. Čvor *raspodijeljenog sustava* (od sada nadalje se koristi riječ **čvor**) se sastoji od UDP klijenta i UDP poslužitelja. Cilj čvorova je da međusobno razmjenjuju očitavanja i nakon nekog vremenskog perioda ih sortiraju u vremenu koristeći skalarne i vektorske oznake vremena. Za taj vremenski period je potrebno izračunati srednje vrijednosti očitavanja. Cilj je da svi čvorovi sortiraju primljena i vlastita očitavanja na istovjetan način, a da pritom to odgovara stvarnom redoslijedu događaja primanja i slanja poruka među čvorovima.

Kako biste omogućili da se čvorovi povežu u mrežu čvorova, prilikom pokretanja definirajte statičnu konfiguraciju koja će definirati sve čvorove sustava (pretpostavka je da je riječ o dobro povezanoj mreži, tj. svi čvorovi su međusobno povezani). To možete ostvariti tako da npr. nakon pokretanja čvor učitava konfiguracijsku datoteku u kojoj su navedeni podaci o ostalim čvorovima ili da korisnik ručno unosi podatke o svim stalim čvorovima. Nakon ostvarivanja mreže čvorova, čvorovi mogu pokrenuti proces očitavanja podataka.

Dakle, sustav se sastoji od **više instanci ravnopravnih čvorova** na koje su spojeni senzori (prave senzore nećemo spajati u sustav, već će se emulirati generiranje podataka na temelju pripremljenih očitavanja iz datoteke) koji međusobno komuniciraju koristeći protokol UDP.

Napomena: Posebnu pozornost obratite na to da je čvorove potrebno realizirati u zasebnim procesima kako bi se omogućilo njihovo pokretanje na 2 ili više računala, tj. **NIJE** dozvoljeno pokretanje više čvorova unutar jednog procesa.

3 UDP komunikacija između čvorova

Prilikom izrade domaće zadaće studenti trebaju maksimalno iskoristiti programski kod s predavanja te programski izvesti komunikaciju protokolom UDP. Protokol UDP ne osigurava pouzdanu komunikaciju od točke do točke, već je njena realizacija prepuštena višim slojevima (tj. aplikacijskom sloju).

Kako će se komunicirajući čvorovi izvoditi na istom računalu te između njih neće biti stvarne mreže, potrebno je na neki način simulirati stvarnu mrežu u kojoj se paketi mogu izgubiti i stići različitim redoslijedom od redoslijeda slanja. Za simuliranje komunikacije stvarnom mrežom potrebno je koristiti priloženu klasu `SimpleSimulatedDatagramSocket` koju možete pronaći u arhivi koja je dostupna na stranici predmeta u mapi Domaće zadaće (*Domaće zadaće > 2. domaća zadaća > StupidUDPCliet/StupidUDPServer*). Ova klasa se koristi na način identičan onome klase `DatagramSocket`, koji je bio objašnjen na predavanju. Razlika između ove dvije klase je u tome što klasa `SimpleSimulatedDatagramSocket` ima malo drugačiji konstruktor: `SimpleSimulatedDatagramSocket(double lossRate, int averageDelay)`. Ovaj konstruktor prima sljedeća 2 parametra: postotak izgubljenih paketa u mreži [postotak] i prosječno kašnjenje paketa u jednom smjeru [milisekunde]. Parametar kašnjenja paketa postavite na 1000 ms.

Za emuliranje različitih fizičkih satova na istom računalu potrebno je koristiti priloženu klasu `EmulatedSystemClock`. Instancu klase kreirajte prilikom pokretanja čvora te ju koristite za dohvaćanje skalarne oznake vremena (metoda `currentTimeMillis()`).

Napomena: Ukoliko se student odluči za neki drugi programski jezik osim Jave, tada će morati simulirati stvarnu mrežu po uzoru na način ostvaren klasama `SimpleSimulatedDatagramSocket` i `EmulatedSystemClock`.

Čvor očitava senzorska očitavanja svake sekunde, pakira ih u pakete kojima prilikom slanja pridjeljuje vektorsku i skalarnu oznaku vremena i šalje ih svim čvorovima u mreži. U paraleli s očitavanjem čvor čeka potvrde za sve poslane pakete te po potrebi (u slučaju ne primanja potvrde) šalje ponovno paket za koji nije primio potvrdu. Za svako uspješno primljeno očitavanje, Čvor X će Čvoru Y poslati potvrdu (također u obliku paketa). Čvor Y treba voditi brigu o izgubljenim paketima te ponoviti slanje svih izgubljenih paketa. Prilikom ponovnog slanja paketa, potrebno je zadržati originalne oznake vremena. Moguća je i situacija u kojoj će poneki paket biti poslan (i primljen) nekoliko puta te tada takve pakete treba zanemariti, ali treba poslati potvrdu da je paket primljen. Čvor za primanje potvrda i dolaznih očitavanja susjeda koristi **ista** vrata.

Klasu `SimpleSimulatedDatagramSocket` treba koristiti prilikom slanja paketa s obje strane te je stoga moguće i da neke potvrde budu izgubljene.

Svaki čvor treba voditi brigu o redoslijedu primljenih očitavanja i sva dolazna očitavanja pohranjivati u radnoj memoriji. Nakon 5 sekundi svaki čvor sortira **sva** očitavanja

(vlastita i primljena od drugih čvorova u mreži) koristeći vektorske i skalarne oznake vremena te ih ispisuje na ekran. Također računa i ispisuje srednju vrijednost primljenih očitavanja tijekom 5 sekundi. Sortiranje je potrebno provesti koristeći obje oznake vremena, te **pojedinačno** ispisati svaki sortirani skup. Nije potrebno sortirati sva očitavanja od pokretanja čvorova već se sortiraju samo očitavanja primljena u zadnjih 5 sekundi.

Mjerenje senzora će se emulirati dohvaćanjem vrijednosti samo za ugljični monoksid (CO) iz ulazne datoteke (`mjerenja.csv`) koja je dostupna na stranici predmeta (*Domaće zadaće > 1. domaća zadaća > mjerenja.csv*). Ulazna datoteka je strukturirana datoteka koja sadrži informacije o temperaturi, tlaku zraka, relativnoj vlažnosti te plinovima CO, NO₂ i SO₂.

Proces očitavanja čvor emulira dohvaćajući podatke svake sekunde iz priložene datoteke. Za generiranje očitavanja iz ulazne datoteke koristite sljedeću formulu kako biste dobili redni broj retka datoteke iz kojega ćete očitati mjerenja za CO:

```
Int redni_broj = (broj_aktivnih_sekundi % 100) + 2
```

Broj aktivnih sekundi je vrijeme koje je čvor aktivan (to vrijeme se računa od pokretanja samog čvora i izražava u sekundama). Koristite operaciju ostatak (*mod*) 100 i dobivenu vrijednost uvećajte za 2. Dobiveni broj predstavlja redak ulazne datoteke iz kojeg treba dohvatiti mjerenja.